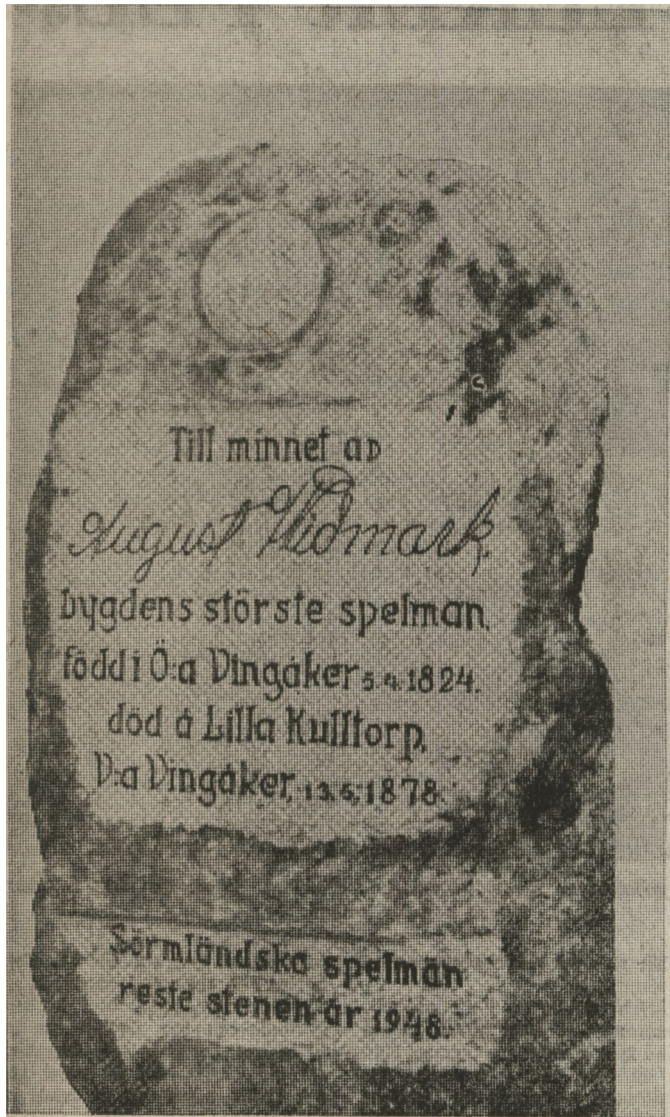

Aug. Widmark d.ä:s och Aug. W

Minnesstenen över August Widmark, "bygdens störste spelman" ristades av sörmländska spelmän 1948.

När storspelmannen Widmark dog 1878 på Lilla Kulltorp, Västerås, August hans många låtsamlingar/En av dessa tog denne med sig till USA. Han hamnade som så många andra emigranter i Minnesota och spelman och gifte sig. Han hade hl. a. sonen Oscar Widmark, och sin farfars fiol.

Hembygdsvännen och hembygdsforskaren K. Alex Carlsson, Chicago 1923, hade några vaga uppgifter om Widmark, och fl. samarbete med Svenska Amerikanaren, i vilken tidning en släktlingar förde Alex på rätt spår. Detta ledde till en farm upp i norra Wisconsin. Oscar Widmark bodde, en sonson till Vingåkers storspelman. Oscar och notbok. Den senare fick Alex Carlsson, och vid ett besök hos honom vad han skulle göra med den dyrgräpen. "Du ska skänka de Spelmansförbunds arkiv", sade jag. Så skedde.

Kristi torsdag 1948 avtäcktes minnesstenen över Aug. Widmark i Kulltorp, och den 25.8.1948 fick jag ett brev från Alex, som då var i Chicago. "Det är nästan som att vara i Viala, Vingåkers sörmländska spelmän."

Den 18 aug 1948 skrev Oscar Widmark med sin vackra handstil ett rörande brev, som jag ber att ni extenso få citera: (brevet är översatt från engelska)

Bäste Hr. Wetter!

Jag gläder mig mycket varje gång jag tänker på allt som blivit gjort till minnet av min farfar Olof August Widmark. Jag hade icke kunnat drömma om att en sådan underbar minnesvård skulle resas till hans ära, och nu måste jag skriva till Er, även om jag gör det dåligt, och tacka Er för allt Ni gjort, för Edra brev med fotografier, tidningsutklipp etc. Jag har fullt förtroende för Er och också för Alex Carlsson från Chicago, som är här hos oss på besök. Jag tror att min far hade ännu några notböcker förutom den han hade med från Sverige, men jag har ännu icke kunnat få tag på dem. Om jag finner dem, skall jag sända dem till Er. Ni får göra med dem vad Ni anser bäst. Jag längtar mycket efter att göra ett besök i Sverige, särskilt till de platser

varifrån mina släktingar härstammar, och som jag hört så mycket talas om. Jag vill också träffa de underbara människor som bor där.

Utmärkt omdöme

Jag gav mr. Carlsson frihet att göra vad han ansåg bäst med notboken, som han fick mottaga förra året, och jag tror att hans omdöme är utmärkt med tanke på hur mycket gott som kan bli gjort genom att den blivit placerad i Edra händer.

Tag emot min tacksamhet för allt Ni har gjort för min farfar, som var en så stor spelman och en själsfin man, och må Gud förbjuda att jag skall synda genom att upphöra att bedja för Er och Ert svenska folk och hela svenska nationen.

Jag tackar Er än en gång. Jag förblir Er vän.

Oscar Widmark
Route 2 Box 118
Shevlin Minnesota U.S.A.

Hans sista vandring

Ett rörande brev, som jag bevarar i kär hägkomst. Många andra rara brev har jag från Alex Carlsson. Hans postadress var

c/o Dalkullan
3252 N. Clark Street
Chicago 111.

och dit hade han alltid ärenden, ty det var samlingspunkten för de svenska emigranterna. 1969 var jag och min kära hustru i Chicago för att söka kontakt med släktingar och svenskar i Andersson Ville i Chicago. Det gav verkligen i utbyte. Jag nöjer mig med att konstatera, att jag kartlagt den väg som Alex Carlsson gick på sin sista vandring här på jorden. Han **tor** en senväg från

sin lya vid Del Mont Mountain och föll död ned den 18.9.1965. Dödsorsak: Hjärtinfarkt. Han fraktades till sitt hem och representanter för polisen och mr. Burman, chef för Bikupan, var de första som trängde sig in i hans hem, förvaringsplats från golv till tak för böcker, böcker och åter böcker, taylor, värdefulla sådana från Bishop Hill, och från hans egen pensel och tusentals brev, tidningsurklipp och notiser. Han kremerades i

na po
C. G.
de 2
jag k
Mång
polsko
des r
Widm
Gusta
bo, C
i Hiss
teckna
dertec

Polo
ligen
kring
nier f
var s
dans
pös k
ju kor
för ög
högtid
gar
klamp
huset.
man,
denna
sätta.
conson
nan n

"S
I no
första
kadril
prägl
Frans
ur en
Den 1
eller "
ständig
delning
med 3
eller
ganske
exemp
turer
och sig
som t
löpp. H

promer
dessa
ser
Widma
enstak
stahol
mark
mark-
tade r
ringar
Pan",
lotte
honora

j t 1 t

a

u n i i ^

I

Ar

%

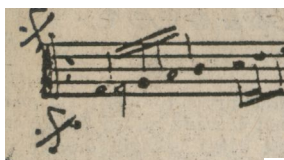
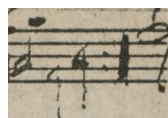
v

Δ

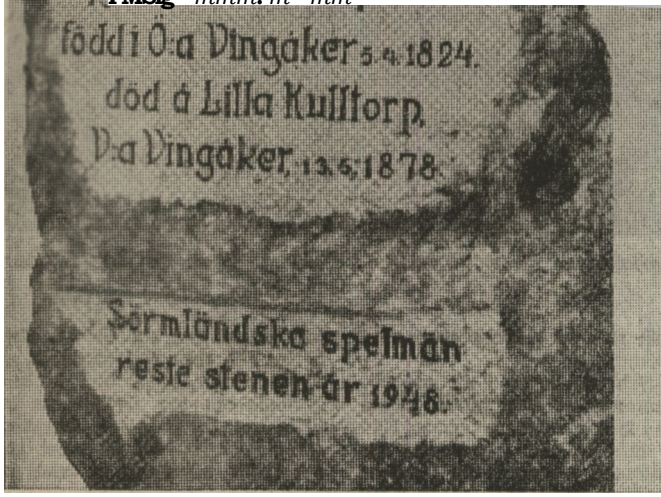
önäji

a

I

^ . ^ . ^ . ^ . ^ . ^ .

Minnesstenen över August Widmark, "bygdens störste spelman" restes av sörmländska spelmän 1948.

gång jag tänker på allt som blivit gjort till minnet av min farfar Olof August Widmark. Jag hade icke kunnat drömma om att en sådan underbar minnesvård skulle resas till hans ära, och nu måste jag skriva till Er, även om jag gör det dåligt, och tacka Er för allt Ni gjort, för Edra brev med fotografier, tidningsutklipp etc. Jag har fullt förtroende för Er och också för Alex Carlsson från Chicago, som är här hos oss på besök. Jag tror att min far hade ännu några notböcker förutom den han hade med från Sverige, men jag har ännu icke kunnat få tag på dem. Om jag finner dem, skall jag sända dem till Er. Ni får göra med dem vad Ni anser bäst. Jag längtar mycket efter att göra ett besök i Sverige, särskilt till de platser

med notboken, som nan iick mottaga förra året, och jag tror att hans omdöme är utmärkt med tanke på hur mycket gott som kan bli gjort genom att den blivit placerad i Edra händer.
Tag emot min tacksamhet för allt Ni har gjort för min farfar, som var en så stor spelman och en själsfin man, och må Gud förbjuda att jag skall synda genom att upphöra att bedja för Er och Ert svenska folk och hela svenska nationen.
Jag tackar Er än en gång. Jag förblir Er vän.
Oscar Widmark
Route 2 Box 118
Shevlin Minnesota U.S.A.

Hans sista vandring

Ett rörande brev, som jag bevarar i kär hägkomst. Många andra rara brev har jag från Alex Carlsson. Hans postadress var

c/o Dalkullan
3252 N. Clark Street
Chicago Ill.

och dit hade han alltid ärenden, ty det var samlingspunkten för de svenska emigranterna. 1969 var jag och min kära hustru i Chicago för att söka kontakt med släktingar och svenskar i Andersson Ville i Chicago. Det gav verkligen i^t utbyte. Jag nöjer mig med att konstatera, att jag kartlagt den väg som Alex Carlsson gick på sin sista vandring här på jorden. Han tog en genväg från sin lya vid Del Mont till Bikupan och föll död ned den 18.9. 1965. Dödsorsak: Hjärtinfarkt. Han fraktades till sitt hem och representanter för polisen och mr. Burman, chef för Bikupan, var de första som trängde sig in i hans hem, förvaringsplats från golv till tak för böcker, böcker och åter böcker, tavlor, värdefulla sådana från Bishop Hill, och från hans egen pensel och tusentals brev, tidningsurklipp och notiser. Han kremerades i USA. Hans aska gravsattes i Nordanåskapellet, Katrineholm den 11.12.1965, och då hade jag tillfälle att bringa honom en hälsning genom att spela en kyrklig visa från Vingåker. Han var en av spelmansförbundets verksamaste hedersmedlemmar. Han har gjort oss två ovärderliga tjänster, som vi spelmän aldrig glömmar: han har, från fjärran emigrantbygd skänkt ossWidmarks notbok med folkmusik från Vingåker och Minnesota,

han har givit den som skriver dessa rader uppslaget till att resa en minnessten över Vingåkers största spelman. Katrineholms spelmanslag och Södermanlands Spelmansförbund fullföljde hans förträffliga idé. Jag glömmar dock inte, de sörmländska spelmännen inte heller, varifrån idén till minnesvården härstammar.

Aug. Widmark d. ä:s notbok

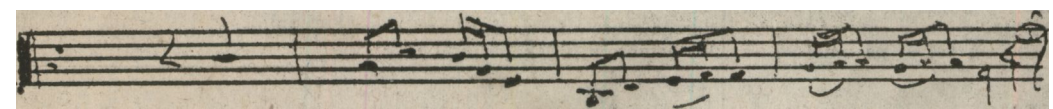
70 sidor omfattar Widmarks handskrivna notbok, paginerad av Alex Carlsson. Tyvärr är den defekt. Den första låten är 2:ra reprisen av en känd polska. De 40 första sidorna har Vingåkers Widmark med egen hand präntat, sammanlagt 132 melodier: 8 marscher, 29 valser, 35 polskor 33 fransäser, 12 kadriljer, 9 polkor, 2 angläser och 4 galopper. Marscherna är av mindre värde, de karakteristiska för

Handwritten musical notation on a staff, including a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a series of notes and rests.

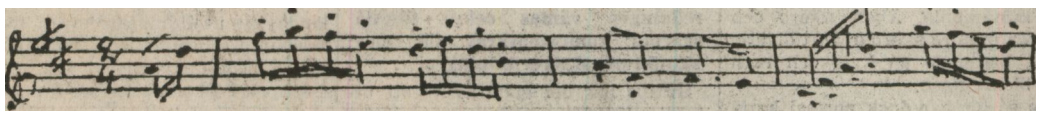
Handwritten musical notation on a staff, including a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a series of notes and rests.

Handwritten musical notation on a staff, including a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a series of notes and rests.

Handwritten musical notation on a staff, including a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a series of notes and rests.

Kadrilj ur Aug. Widmark d. ä:s notbok. En typisk "herrska-pdans" med ursprung från 1700-talets kontradanser.

Handwritten musical notation on a staff, including a treble clef, a key signature of one sharp (F#), and a series of notes and rests.

Widmark d.ä:s och Aug. Widmark

När storspelmannen Widmark dog 1878 på Lilla Kulltorp, Vingåker, ärvde sonen August hans många låtsamlingar. En av dessa tog denne med sig, då han utvandrade till USA. Han hamnade som så många andra emigranter i Minnesota, blev farmare och spelman och gifte sig. Han hade bl. a. sonen Oscar Widmark, som ärvde notboken och sin farfars fiol.

Hembygdsvännen och hembygdsforskaren K. Alex Carlsson, som emigrerade till Chicago 1923, hade några vaga uppgifter om Widmark, och flera fick han genom samarbete med Svenska Amerikanaren, i vilken tidning en släkting till Widmarks ättlingar förde Alex på rätt spår. Detta ledde till en farm upp i norra Minnesota, där Oscar Widmark bodde, en sonson till Vingåkers storspelman. Oscar ägde farfaderns fiol och notbok. Den senare fick Alex Carlsson, och vid ett besök hos mig 1947 frågade han vad han skulle göra med den dyrgripen. "Du ska skänka den till Södermanlands Spelmansförbunds arkiv", sade jag. Så skedde.

Kristi torsdag 1948 avtäcktes minnesstenen över Aug. Widmark i L:a Kulltorp, och den 25.8.1948 fick jag ett brev från Alex, som då var på besök på Widmarks-farmen. "Det är nästan som att vara i Viala, Vingåkers socken", skriver han.

Den 18 aug 1948 skrev Oscar Widmark med sin vackra handstil ett rörande brev, som jag ber att ni extenso få citera: (brevet är översatt från engelska)

Bäste Hr. Wetter!

Jag gläder mig mycket varje gång jag tänker på allt som blivit gjort till minnet av min farfar Olof August Widmark. Jag hade icke kunnat drömma om att en sådan underbar minnesvård skulle resas till hans ära, och nu måste jag skriva till Er, även om jag gör det dåligt, och tacka Er för allt Ni gjort, för Edra brev med fotografier, tidningsutklipp etc. Jag har fullt förtroende för Er och också för Alex Carlsson från Chicago, som är här hos oss på besök. Jag tror att min far hade ännu några notböcker förutom den han hade med från Sverige, men jag har ännu icke kunnat få tag på dem. Om jag finner dem, skall jag sända dem till Er. Ni får göra med dem vad Ni anser bäst. Jag längtar mycket efter att göra ett besök i Sverige, särskilt till de platser

varifrån mina släktingar härstammar, och som jag hört så mycket talas om. Jag vill också träffa de underbara människor som bor där.

Utmärkt omdöme

Jag gav mr. Carlsson frihet att göra vad han ansåg bäst med notboken, som han fick mottaga förra året, och jag tror att hans omdöme är utmärkt med tanke på hur mycket gott som kan bli gjort genom att den blivit placerad i Edra händer.

Tag emot min tacksamhet för allt Ni har gjort för min farfar, som var en så stor spelman och en själsfin man, och må Gud förbjuda att jag skall synda genom att upphöra att bedja för Er och Ert svenska folk och hela svenska nationen.

Jag tackar Er än en gång. Jag förblir Er vän.

Oscar Widmark
Route 2 Box 118
Shevlin Minnesota U.S.A.

Hans sista vandring

Ett rörande brev, som jag bevarar i kär hågkomst. Många andra rara brev har jag från Alex Carlsson. Hans postadress var

c/o Dalkullan
3252 N. Clark Street
Chicago Ill.

och dit hade han alltid ärenden, ty det var samlingspunkten för de svenska emigranterna. 1969 var jag och min kära hustru i Chicago för att söka kontakt med släktingar och svenskar i Andersson Ville i Chicago. Det gav verkligen i^t utbyte. Jag nöjer mig med att konstatera, att jag kartlagt den väg som Alex Carlsson gick på sin sista vandring här på jorden. Han tog en genväg från sin lya vid Del Mont till Blk@pan och föll död ned den 18.9.1965. Dödsorsak: Hjärtinfarkt. Han fraktades till sitt hem och representanter för polisen och mr. Burman, chef för Bikupan, var de första som trängde Big in i hans hem, förvaringsplats från golv till tak för böcker, böcker och åter böcker, tavlor, värdefulla sådana från Bishop Hill, och från hans egen pensel och tusentals brev, tidningsurklipp och notiser. Han kremerades i USA. Hans aska gravsattes i Nordanåskapellet, Katrineholm den 11.12.1965, och då hade jag tillfälle att bringa ho-

na polonäs finns upptecknad av C. G. Rosenberg, Ploda. Det är de 2 promenadpolonäser som jag känner till från Sörmland. Många av de mest typiska av polskorna och valserna spelades nästan autentiskt lika av Widmarks många lärjungar, Gustaf Pettersson, Ekeby, Lerbo, Carl-Erik i Lind, Per-Johan i Hissjö m. fl. på 1930-talet upptecknade av Dencker och under-tecknad.

Polonäsen dansades ursprungligen i flera "turer" från omkring år 1700 och 6—7 decennier framåt. Promenadpolonäsen var som namnet antyder en dans av mera festlig och pompös karaktär. Hugo Alfvén har ju komponerat en sådan till lust för öga och öra vid Riksdagens högtidliga öppnande, då ättlingar till Karl XH:s krigare klampade omkring i Riksdags-huset. Om jag vore riksdagsman, skulle jag rösta för att denna tradition skulle få fortsätta. Men Palme, Helén et consortes har törhända en annan mening...

"Spelade som en Pan"

I notboken finner vi på de 40 första sidorna 33 fransäser, 12 kadriljer och 4 galopper, utpräglade "herrs-kapsdanser". Fransäsen torde ha uppkommit ur en balett av Rameau 1745. Den består av 6 avdelningar eller "turer", en lång och omsständig historia, ty varje avdelning hade 24 eller 32 takter med 3 eller 4 omtagningar i 2/4 eller ibland 6/8 takt. Det är ganska märkligt, att det finns exempel på 6 fransäser med 5 turer i denna notbok på sid 4, och sid 10—16, en del avslutade som brukligt var med en galopp. Man kunde givetvis indela denna högtidliga dans med en promenad — polonäs. Har nu dessa typiska högre-stånds-danser dansats i Vingåker med Widmark som spelman? Någon enstaka gång törhända på Säf-staholm, Sjöholm eller Skenäs, mark var blyg o. tafatt och tit-mark-var blyg och tafatt och tade ner i marken på sina vandringar. "Han spelade som en Pan", skriver visserligen Charlotte Lewenhaupt, som hörde honom spela i Vännevad för Över 100 år sedan, men det var nog på en riktig logdans den pigga grevinnan såg Widmark i aktion. Kontradansen och

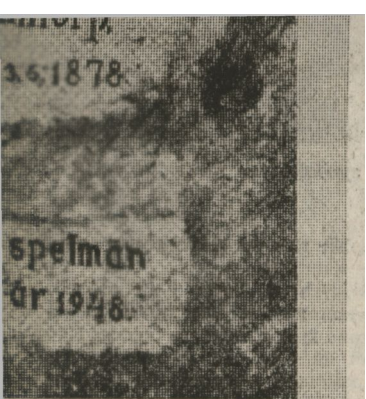
Widmark, "bygdens störste spelman" 19^8.

He
em
bo
av
Ka
br
Vi
ma
so

bor
che
förl
läse
lad
end
av
låt
Eri
mä
förr
spr

Aug
S
not
d.y
elle
gen
nen
Du
tre
pris
An
kor
skr
nå
mel

mark, "bygdens störste spelman v 1948.

om att en sådan underbar minnesvård skulle resas till hans ära, och nu måste jag skriva till Er, även om jag gör det dåligt, och tacka Er för allt Ni gjort, för Edra brev med fotografier, tidningsutklipp etc. Jag har fullt förtroende för Er och också för Alex Carlsson från Chicago, som är här hos oss på besök. Jag tror att min far hade ännu några notböcker förutom den han hade med från Sverige, men jag har ännu icke kunnat få tag på dem. Om jag finner dem, skall jag sända dem till Er. Ni får göra med dem vad Ni anser bäst. Jag längtar mycket efter att göra ett besök i Sverige, särskilt till de platser

marKt mea me a hur mycket gott som kan bli gjort genom att den blivit placerad i Edra händer.

Tag emot min tacksamhet för allt Ni har gjort för min farfar, som var en så stor spelman och en själsfin man, och må Gud förbjuda att jag skall synda genom att upphöra att bedja för Er och Ert svenska folk och hela svenska nationen.

Jag tackar Er än en gång. Jag förblir Er vän.

Oscar Widmark
Route 2 Box 118
Shevlin Minnesota U.S.A.

Hans sista vandring

Ett rörande brev, som jag bevarar i kär hågkomst. Många andra rara brev har jag från Alex Carlsson. Hans postadress var

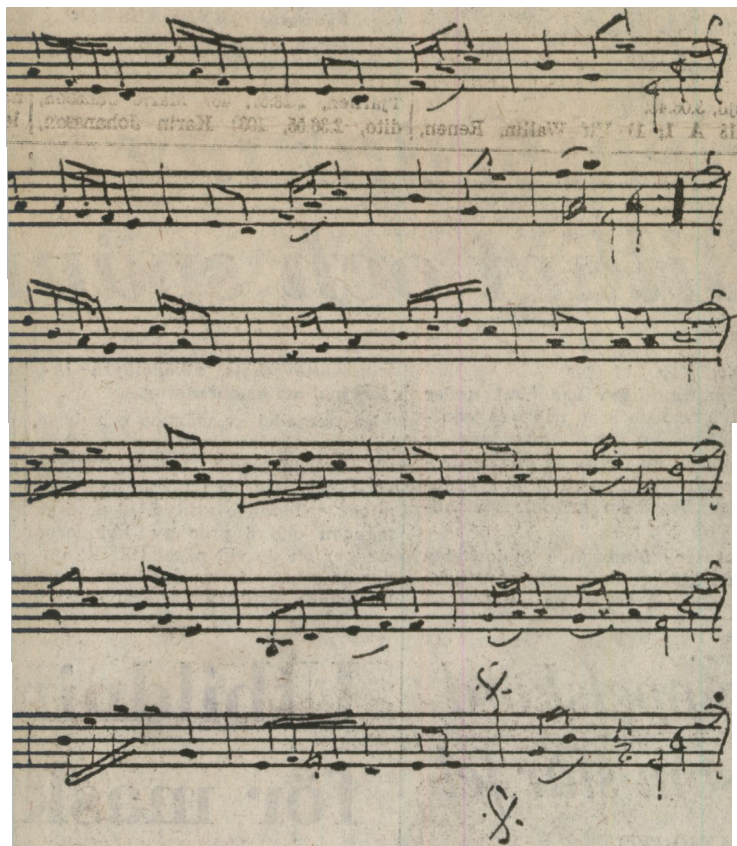
c/o Dalkullan
3252 N. Clark Street
Chicago HI.

och dit hade han alltid ärenden, ty det var samlingspunkten för de svenska emigranterna. 1969 var jag och min kära hustru i Chicago för att söka kontakt med släktingar och svenskar i Andersson Ville i Chicago. Det gav verkligen i utbyte. Jag nöjer mig med att konstatera, att jag kartlagt den väg som Alex Carlsson gick på sin sista vandring här på jorden. Han tog en genväg från sin lya vid Del Mont till Bikupan och föll död ned den 18.9.1965. Dödsorsak: Hjärtinfarkt. Han fraktades till sitt hem och representanter för polisen och mr. Burman, chef för Bikupan, var de första som trängde sig in i hans hem, förvaringsplats från golv till tak för böcker, böcker och åter böcker, tavlor, värdefulla sådana från Bishop Hill, och från hans egen pensel och tusentals brev, tidningsurklipp och notiser. Han kremerades i USA. Hans aska gravsattes i Nordanåskapellet, Katrineholm den 11.12.1965, och då hade jag tillfälle att bringa honom en hälsning genom att spela en kyrklig visa från Vingåker. Han var en av spelmansförbundets verksamaste hedersmedlemmar. Han har gjort oss två ovärderliga tjänster, som vi spelmän aldrig glömmar: han har, från fjärran emigrantbygd skänkt oss Widmarks notbok med folkmusik från Vingåker och Minnesota,

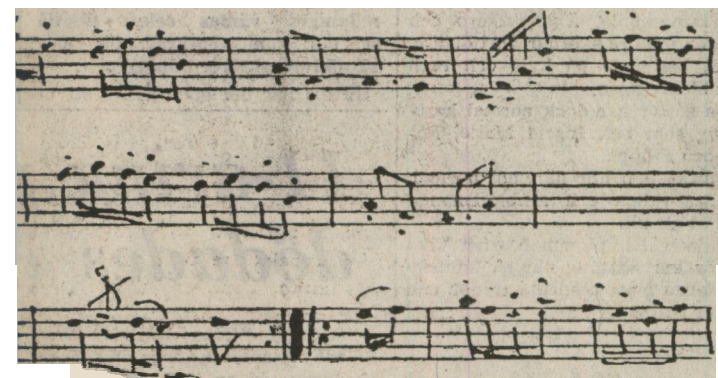
han har givit den som skriver dessa rader uppslaget till att resa en minnessten över Vingåkers största spelman. Katrineholms spelmanslag och Södermanlands Spelmansförbund fullföljde hans förträffliga idé. Jag glömmar dock inte, de sörmländska spelmännen inte heller, varifrån idén till minnesvården härstammar.

Aug. Widmark d. ä:s notbok

70 sidor omfattar Widmarks handskrivna notbok, paginerad av Alex Carlsson. Tyvärr är den defekt. Den första låten är 2: ra repriserna av en känd polska. De 40 första sidorna har Vingåkers Widmark med egen hand präntat, sammanlagt 132 melodier: 8 marscher, 29 valser, 35 polskor 33 fransäser, 12 kadriljer, 9 polkor, 2 angläser och 4 galopper. Marscherna är av mindre värde, ej karakteristiska för Vingåker. Widmarks lärjungar spelade den s. k. Vingåkers brudmarsch. Den finns ej med i Widmarks notbok. Bland val-

notbok. En typisk "herrs-kapsdans" med ursprung från 1700-talets

uciviuau v uencken and under-tecknad.

Polonäsen dansades ursprungligen i flera "turer" från omkring år 1700 och 6—7 decennier framåt. Promenadpolonäsen var som namnet antyder en dans av mera festlig och pompös karaktär. Hugo Alfvén har ju komponerat en sådan till lust för öga och öra vid Riksdagens högtidliga öppnande, då ättlingar till Karl XH:s krigare klampade omkring i Riksdags-huset. Om jag vore riksdagsman, skulle jag rösta för att denna tradition skulle få fortsätta. Men Palme, Helén et consortes har törhända en annan mening...

"Spelade som en Pan"

I notboken finner vi på de 40 första sidorna 33 fransäser, 12 kadriljer och 4 galopper, utpräglade "herrs-kapsdanser". Fransäsen torde ha uppkommit ur en balett av Rameau 1745. Den består av 6 avdelningar eller "turer", en lång och oständig historia, ty varje avdelning hade 24 eller 32 takter med 3 eller 4 omtagningar i 2/4 eller ibland 6/8 takt. Det är ganska märkligt, att det finns exempel på 6 fransäser med 5 turer i denna notbok på sid 4, och sid 10—16, en del avslutade som brukligt var med en galopp. Man kunde givetvis indela denna högtidliga dans med en promenad — polonäs. Har nu dessa typiska högre-stånds-danser dansats i Vingåker med Widmark som spelman? Någon enstaka gång törhända på Säfstaholm, Sjöholm eller Skenås, mark var blyg o. tafatt och titmark - var blyg och tafatt och tade ner i marken på sina vandringar. "Han spelade som en Pan", skriver visserligen Charlotte Lewenhaupt, som hörde honom spela i Vännevad för över 100 år sedan, men det var nog på en riktig logdans den pigga grevinnan såg Widmark i aktion. Kontradansen och fransäsen fick ge vika för resp. menuetten och valsen, den senare, som gjorde sitt begynnande segertåg omkring 1800 och som i början ansågs som en osedlig dans, eftersom kontraheterna var i oroväckande närhet av varandra. Kadriljerna utvecklades så småningom till en av våra mest omtyckta folkdanser, varav tusentals sådana finns upptecknade i Skåne. Vål representerade är även Gotland och i någon mån Halland, konstigt nog tre landskap, som fordom tillhört Dammark. En riktig kadrilj ska innehålla 4 repriserna och det gör 10 av de 12 kadriljerna i W:s notbok.

Av notböcker med Sörmländsk folkmusik kan endast A. P. Appelquist från Stigtomta och Emil Söderqvist från Flen mäta sig med Widmark i fråga om antalet kadriljer. Vad fransäser beträffar är han mig veterligt nr. 1. Endast två angläser finns i häftet, båda enkla, korta stycken i två repriserna på resp. 4 takter. Dessa melodier användes i Sörmland på stora

